

PAPER DETAILS

TITLE: MÜELLİFİ BİLİNMEYEN BİR KIYAFETNAMEDE YER ALAN İLM-İ NÜCÛM RİSALESİ

AUTHORS: Yılmaz Keles,Musa Tilfarlioglu

PAGES: 995-1018

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3951712>

MÜELLİFİ BİLİNMEYEN BİR KIYAFETNAMEDE YER ALAN İLM-İ NÜCÛM RİSALESİ¹

Yılmaz KELEŞ²

Musa TILFARLIOĞLU³

ÖZET

Altı asır varlığını sürdüren klasik Türk edebiyatında müellifler sadece manzum değil mensur eserler de kaleme almışlardır. Kaleme alınan bu eserler insan hayatının farklı yönlerini yansıtmıştır. Müellifler, günümüzde astroloji olarak da bilinen ilm-i nücüm bilimiyle ilgili eserler vermişlerdir.

Bu çalışma, istinsah ve müellif kaydı olmayan, Milli Kütüphane yazma eserler bölümü 06 Mil Yz A 2553 numarada bulunan Kıyâfet-nâme adlı eserdeki 29^a ile 52^b sayfalar arasında yer alan “İlm-i Nücûm” adlı risalenin metin neşri ve içerik analizine dayanmaktadır. Çalışma; giriş, nüshanın tanıtımı, çalışmaya konu olan bölümün

¹ Bu makale tarafımdan hazırlanan “Müellifi Bilinmeyen Bir Kıyafet-Nâme (Metin-İnceleme)” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Doktora Öğrencisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Eski Türk Edebiyatı ABD., kelesyilmaz3534@gmail.com, ORCID ID: 0009-0003-9427-3922

³ Dr. Öğretim Üyesi, Gümüşhane Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eski Türk Edebiyatı ABD., musa_edebiyat@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-8916-6669

değerlendirilmesi ve sonuçtan oluşmaktadır. Traskripsiyonlu metin ve örnek sayfalar ekte verilmiştir.

Metin neşri esasında doküman analizine dayanan bu çalışmada amaç, 18. yüzyılda kaleme alındığı bilinen ve bugünkü astroloji ilmi ile özdeş bir alandaki tarihi birikimin örneklerinden birini günümüz araştırmacılarının dikkatine sunmaktır. Böylece metnin erişilebilir olması ve külliyata katkı sunulması hedeflenmiştir. Metin, devrine göre oldukça sade bir dille yazılmış olup söz varlığı itibarıyla ikili kullanımların örneklerinin tespit edilmesi açısından kayda değer olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlm-i Nücûm, kıyâfet-nâme, 18. Yüzyıl, klasik Türk edebiyatı

THE TRACT OF ILM-I NUCUM WHICH IS INCLUDED IN AN UNKNOWN AUTHOR

ABSTRACT

In classical Turkish literature, which lasted for six centuries, authors wrote not only in verse but also in prose. These works reflected different aspects of human life. The authors wrote works related to the science of science, which is also known as astrology today.

This study is based on the text edition and content analysis of the treatise titled “İlm-i Nücûm” between pages 29a and 52b in the work titled Kıyâfet-nâme (Kıyâfet-nâme) numbered 06 Mil Yz A 2553 in the manuscripts section of the National Library, which does not have a record of istinsah and author. The study consists of an introduction, an introduction of the copy, an evaluation of the section subject to the study, and a conclusion. The transcribed text and sample pages are given in the appendix.

The aim of this study, which is based on document analysis, is to present to the attention of today's researchers one of the examples of historical accumulation in a field identical to astrology, which is known to have been written in the 18th century. Thus, it is aimed to make the text accessible and contribute to the corpus. The text is written in a very simple language for its time, and it is thought to be noteworthy in terms of identifying examples of dual usages in terms of vocabulary.

Keywords: İlm-i Nücûm, kıyâfet-nâme, 18. century, classical Turkish literature

GİRİŞ

“Necm” kökünden türetilen “nücûm” kelimesinin anlamı “yıldızlar” demektir. Batıda Astroloji olarak adlandırılan, yıldızların ahvallerinden hareketle hüküm çıkarmayı konu edinen İlm-i Nücûm; kaynaklarda yıldız-nâme (Pala, 2017:

483), ilm-i tencim (Levend, 2015: 198), ilm-i ahkam-ı nücûm (Üzüm, 2000:124), ilm-i hey'et, ilm-i eflak (Kaya, 2019: 2311) gibi adlandırmalarla geçmektedir.

İlm-i nücûm, “mevâlid” ve “ihtiyârât” olmak üzere iki gruba ayrılır. Mevâlid, bir insanın doğumu sırasında yıldızların bulunduğu yere bakarak kehanet yapmayla ilgilidir. Belirli bir işi uğurlu ve uğursuz olduğuna inanılan vakitlerde yapıp yapmamakla ilgili tarihleri düzenleyen bilim dalıdır (Fehd, 2000: 124).

Dünyanın her tarafında olduğu gibi Osmanlı döneminde de de bu ilmi kullananlar, padişahların talihlerine bakarak harp ve sulh gibi mühim vakaları haber verirlerdi (Pala, 1989: 253).

Bugün için astroloji kelimesi ile karşılanan ilm-i nücûm ile ilgili eleştiriler de görülmektedir. Nitekim, astroloji, gökcisimlerinin konumlarının bireylerin ve toplumların hayatını etkilediğini ve gökcisimlerinin hareketleri gözlenerek geleceğe dönük bilgi elde edilebileceğini öne süren bir sözdebilim olarak nitelenmektedir (Uyar, 2016: 51)

Söz konusu ilimle iştigal edenlere göre dünyadaki bütün varlıklar yıldızların tesiri altındadır. İnsanlar tesiri altında oldukları yıldızların özelliğine göre iyi veya kötü, cömert veya cimri, talihli veya talihsiz olarak nitelendirilirler. Çok eski zamanlardan beri ilgi duyulan bu konu hakkında bir çok eser kaleme alınmıştır. Bu eserlerden biri de Milli Kütüphane yazma eserler bölümü 06 Mil Yz A 2553 numarada bulunan Kıyâfet-nâme adlı eserin 29^a ile 52^b sayfaları arasında geçmektedir.

Müellifi Bilinmeyen Kıyâfet-nâme'nin Fiziksel Özelliği

Eser, 175x110-125x65 mm. ölçüsünde, nesih hattıyla kaleme alınmış, oldukça okunaklı yazılmıştır. İstinsah ve müstensih kaydından yoksun olan eserin her varığında 15 satır bulunmaktadır. 54 varaktan oluşan eserin 53^b kısmı boştur. Söz başları ve cetveller kırmızı mürekkeblidir. Küçük kafes şemslî, zencirekli, siyah meşin bir cilt içerisinde. 40^a,44^a ve 48^b'de konuyla bağlantılı olarak el şekilleri bulunmaktadır. 1^a'da Büyük Kale Tezkirecisi Ali Tefvîk'e ait 1810 tarihinde oluşturulmuş mülkiyet kaydı, başta Es-Seyid Muhammed el-İbad'a ait temellük kaydı vardır. Sonda 1847'de litografya ile bu yazmanın 1200 nüsha basılması hakkında bir açıklama bulunmaktadır (Keleş, 2023: 21).

Müellifi Bilinmeyen Kıyafet-Nâme'nin Muhtevası

Müellif, eserini insanların ruh halleriyle ilgili çıkarımlarda bulunmak için kaleme almıştır. Eser bir mukaddime ve yedi makaleden meydana gelmektedir.

Mukaddime: Hurûf-ı mermûze(işaret ettiği harfler) hakkındadır. Müellif bu alanda eser kaleme almış kişileri bir harfle günümüz alıntı sitemine benzer biçimde kodlayarak göstermiştir.

Eserde bulunan makaleler de şu şekildedir:

Makāle-i Evvel: İlm-i firâsetün tarifi beyanında

Makāle-i Sâniye: Etraf-ı âlemde olan şehirlerin halkının ahlâkı ve vasıfları hakkında

Makāle-i Sâlise: Ricâlin ahlâkı ve evşâfı beyanında

Makāle-i Râbi'a : Mizaca ve bedene müte'allik kelimât-ı câmi'a beyanında

Makāle-i Hâmise: İnsanın başında olan a'zâ-i cüzüyyesi beyanında

Makāle-i Sâdis: İnsanın elden gayrı a'zâsının 'alâmetleri beyânında

Makāle-i Sâbi'a: Elde olan emâret-i huṭût beyânında

Müellif, yedinci makaleyi İlm-i nûcum konusuyla ilgili olarak kaleme almıştır. Bu makale, bir giriş ve altı babdan meydana gelmiştir. Yazar bu bölümde ilk olarak el hakkında bilgi vermiştir. Müellife göre “el, vücuttaki en önemli uzuvlardan birisidir. Çünkü her uzvun ele ihtiyacı vardır. Eldeki işaretler çoktur. Bin eli bir tarafa koysan hiçbirisi bir birine benzemez. Eldeki çizgilerden hareketle insanların ahlâkı hakkında bilgi edinilir.” Müellif el hakkında bilgi verdikten sonra her bir parmağa bir isim vererek bu parmakları ا ب ج د ه harfleriyle sırasıyla göstermiştir. Yine her bir parmağın bir yıldızı temsil ettiğini zikretmiştir. Baş parmağı Zühre, şahadet parmağını Zühal, orta parmağı Müşteri, yüzük parmağını Mirrih(Merih), serçe parmağı Şems temsil etmektedir. Müellif el içerisindeki çizgileri açıklamış ve makelede bazı kısımlarda el içerisindeki çizgilerin şekillerini göstermiştir. Eldeki hatlar hakkında açıklamalarda bulunduktan sonra insanların elinde bulunan çizgilerden hareketle onların talihleri hakkında bilgi vermiştir (Keleş, 2023: 24).

Müellifin bu makaleyi kitapla bağlantılı olarak değil bağımsız bir risale olarak kaleme aldığı “Huṣūṣa ki bu eldeki ḥaṭlardan amma bu keffin aḥvâli ve eşkâl-i ḥakîkatde bir

risâledür bu kitabdan degildür. Lakin bilinmesi lâzım ve lâbüd olduğu ecelden bu kitaba ilhâk idüb bir maķāle kıldık bu maķāleyi daķı bir muķaddime ve altı bāb üzerine tertīb etdik .” (Keleş, 2023,: 24). İfadesinden anlaşılmaktadır.

Makalenin bir mukaddime ile altı babdan oluştuğundan bahseden müellif, Mukaddime bölümünden sonra bir şekil eklemiştir. Daha sonra el üzerinde bulunan çizgiler ve şekillerden hareketle altı bab şeklinde açıklamalar yapmıştır. Bu bablar şöyledir:

1. Elde bulunan işaretler hakkında

Erkekler hakkında hüküm verilirken sağ ele, kadınlarda ise sol ele bakılır. Ellerle ilgili sağlıklı hükümlerin verilebilmesi için bir nesne tutmamamalı ve eller hareket ettirilmemelidir.

İncelememize konu olan risalede müellif, bir kişi kaçtığı zaman ellerini iki tarafa doğru uzatırsa göbeğinden ج parmağının baş tarafı uzun gelirse o kişinin hırsız olabileceğini ifade etmiştir. Kişinin parmakları bitişik olduğu zaman eğer aydınlık görünmezse kişinin iyi birisi olduğunu gösterir. Parmaklar açık olursa kişinin ihtiyaçlı olduğunu gösterir.

2. Cima ve gıda hatları beyanında

Kişideki cinsellik, و س ل hatlarından hareketle belli olur. Eğer cinsellikle ilgili hattın rengi kızıl ve büyük ise cinsel azaların hoşluğuna ve kişinin iyi huyda olduğunu gösterir. Cima hattı yürek hattıyla birleşik olsa ve hatta bunların içinden üçgen gibi olsa bir şekil bunun sahibi tehlikeli durumlara karşı hassas ve korkak olup keşke doğmasaydım diye pişman olur.

3. Ömür hattı beyanında

Ömür hattının başlangıcı م tarafındandır. Müellif risalede Aristoteles’ten alıntı yaparak kişinin ömrünün uzunluğu ve kısalığı hakkında bilgiler vermiştir. “İnsanın elinde üç hat vardır. Eğer bu hatlar uzun olursa kişinin ömrünün uzun olacağını gösterir. Yine bu hatlardan hareketle kişinin ömrü boyunca meydana gelebilecek hastalıkları belirlenir.

4. Baş hattı beyanında

Baş hattı, ت ای غ hattına yakın olursa o kişide bazı eksikliklerin olacağını, söz konusu hatta ulaşırsa o kişinin yaramaz olacağını düşündürür. Eğer baş hattı uzun olup parmakların dibine yakın olursa kişinin güçlü ve uzun yıllar yaşayacağını, kısa olursa kişinin yaramaz olacağını gösterir. Orta parmağa göre kısa olursa kişinin dik başlı ve gençken öleceğini düşündürür. Baş hattının ucundan iki küçük hat yapılmış olursa kişinin gövdesinde demirden

yara olduğunu gösterir. Eğri ve parça parça olursa kişinin hırsızlığa yatkın olduğunu düşündürür.

5. İnsanın elinde bulunan hatlar beyanında
İnsandaki cinsellik durumu , و س ل hatlarından hareketle belirlenir. Eğer bu hatların rengi kızıl ve büyük ise cinsel azaların hoşluğunu ve kişinin iyi huylu olduğunu gösterir. Cinsellik hattı yürek hattıyla birleşik olursa ve hatta bunların içinden üçgen gibi bir şekil bulunursa o kişi tehlikeli durumlara karşı hassas ve korkak olup keşke doğmasaydım diye pişman olur.

6. Elde bulunan küçük işaretler beyanında
Elin müşteri yerinde bu hat gibi bir hat olursa o kişinin aklı az, hareketli ve hayatının zor olacağını gösterir

Bir kişinin 1 parmağının üzerinde bu işaret olursa o kişi yarmazdır. Tırnak üzerinde böyle bir işaret olursa o kişi asılarak ya da boğularak öldürülmesi gerekir. Parmağın ilk bölümünde böyle bir işaret olsa kişinin kız kardeşine zarar edeceği, kız kardeşi yoksa yakınına zarar edeceği görülür.

SONUÇ

Yıldızlara bakarak insanların gelecekleri hakkında yorum çıkarmayı gelecekteki sulh, barış, kıtlık ve kuraklık gibi durumlar hakkında öngöründe bulunmayı konu edinen ilm-i nücûm, Batıda Astroloji olarak adlandırılmaktadır.

Çalışma kapsamında ele alınan ilm-i Nücûm; müellifi bilinmeyen bir kıyafet-nâmenin içinde bir mukaddime ve altı babdan oluşan bir risale olarak geçmektedir. Risalenin tümüne bakıldığında sade ve halkın kolaylıkla anlayabileceği bir dille yazıldığı görülmektedir. Bu özellikler göz önünde bulundurulduğunda çalışmaya konu olan bölümün sade nesir türüne örnek gösterileceği söylenebilir. Risalede müellif'in bazı sözcüklerde yazım birliği sağlayamadığı görülmektedir. Örneğin; "kimse- kimesne, daldır-delildir, tırnak-dırnak, vb." sözcükler bölümlere göre değişiklik göstermektedir.

Risalede ele alınan hükümler, yazıldığı döneme ışık tutması ve günümüze o dönem hakkında bilgi aktarması yönüyle oldukça önemlidir. Eserden hareketle bu gün de halk arasında sıklıkla kullanılan "eli uzun" tabirinin mecazi yakıştırmadan hareketle olmadığı, fiziki hareketle ilgili olarak söylendiği görülür. Risaleden hareketle bazı hükümler şöyle sıralanabilir:

“Kişinin kolları kısa olursa zarif, arzulu ve güçlü olur. Eğer kişi avucunu yumup kollarını sallaya sallaya giderse işlerinde tez, cesur ve mert olduğunu gösterir. Avuç uzun ve parmaklar kısaysa kişinin cahil olduğunu gösterir. İnsanın parmakları bir birine yapışık olduğunda aydınlık görünmüyorsa o insan iyilik sahibidir. Parmakların arası açık ise kişi derviş ve muhtaçtır.”

Risaleye göre insanın yıldızı doğduğu anda bilinmese de onun mizacından, hareketlerinden ve elinde bulunan işaretlerden hareketle belirlenebilir. İnsanın ilk yıldızı Zühaldir. Zühâl yıldızının işareti, orta parmaktan bilinir. Elin orta yerinden yani غ ا ی ت bölgesinden bir hat geçer ve ج parmağına kadar gelirse kişinin yıldızı Müşteri, ب parmağa hatların budakları varırsa o kişinin yıldızı Mirrih, hatlar baş ve ömür hatlarına doğru gider ve renkleri koyu olursa o kişinin yıldızı Şems, parmakların dibine doğru inecik hatlar olursa o kişinin yıldızı Utariddir. Eğer Utarid yerinde çok hat olursa o kişinin yıldızı kamerdir.

Elin dört tarafında bu şekilde bir işaret bulunur ve elin kamer yerinde çok hat olursa o hatların gizli alametleriyle insanın yıldızları belirlenebilir. Fakat el hatlarıyla belirlenebilmesi daha yaygındır.

Eserde İlm-i Nücûm ile ilgili verilen bilgilerden hareketle denilebilir ki bugün teknolojiyle verilemeyecek bilgiler o dönemde insanların ay ve yıldızlar gözlenerek elde edilebiliyordu.

KAYNAKÇA

ÜZÜM, İlyas (2000). *"İlm-i Ahkâm-ı Nücûm"*, TDV İslam Ansiklopedisi , c.22,s. s. 124-126.

FEHD, Tevfik (2000). *"İlm-i Ahkâm-ı Nücûm"*, TDV İslam Ansiklopedisi c. 22, s.s. 124-126.

KAYA, Seyfettin (2019). "Ortaçağ Arap-İslam Devletlerinde İlm-i Nücûm Ve Müneccimlik". *International Journal of History* ,s.s. 2311-2324.

KELEŞ, Yılmaz (2023). *Müellifi Bilinmeyen Bir Kıyafet-Nâme (Metin-İnceleme)*. Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi.

Levend, A. S. (2015). *Divan Edebiyatı Kelimeler Ve Remizler Mazmunlar Ve Mefhumlar*, İstanbul : Dergâh Yayınları.

PALA, İskender (1989). *Divan Şiiri Sözlüğü*, s.253. c.I-II, . Ankara : Akçağ Yayınları.

PALA, İskender (2017). *Ansiklopedik Divan Şîri Sözlüğü*, İstanbul : Kapı Yayınları.

EK 1;

Makāleyi Sābi'a: Elde Olan Emāret-İ Huṭūṭ Beyānında

Maḳāle yi sābi'a elde olan emārāt ve huṭūṭlar beyānındadır. Belki sāyir a'zān'ın sıfat-ı ḥamīdeye ve zemīmeye delāletlerinden küffen delāleti efşah ve evzāhdur. Ol ecelden el için mustakīl bir maḳāle zıkr idüb tafşīl üzerine şekilleriyle

[29b]

Huṭūṭun ve sāir cüz'üyyātın aḥvālın beyān kıldık ammā elin evşāf-ı delāleti sāir aḡzādan ziyāde olduğundan ötürü ziyāde olmasına sebep böyle buyurdular ki 'ibādāt ve şānā'āt ve ḥayrāt ve cihet-i ma'āş elsiz olmaz. Her 'uzvuñ ele ihtiyācı vardır. Ve göz sāyir a'zāyı dāim göre tırmaz ḥazret-i ḥaḳḳ te'ālā celle ve 'alā eli gözün manzūresi kılmışdır. Tā kim ādem oḡlanları elde olan emāreti görüb şifata mezmūme ve memdūhe tebdīl itsün için daḡı birbiriniñ elin gördükde yaramaz nişānlu kimselerden ihtirāz itsünler diyü elde 'alāmetler çokdur. Biñ eli bir yire cem'eyleseñ birindeki ḥaṭlar birine beñzemez zīra her bir kişide bir dürlü evşāf ve aḥvāl vardır. Ammā ol zamānda ḳul ve cāriye olur olsalar evvel elin gördüklerine

[30a]

Hikmet buidi ḥazreti Ḥaḳ te'ālā celle ve 'alā yedi kevākib-i seyyāre-i cem'i maḥlūk ve insanñ ikiyüz kırk sekiz yā ziyāde yā ihtilāf üzerine a'zāsına mü'eşşer kılmışdır ki ādem vücūda geldiği ḥinde kevākib-i seyyāreniñ aḥvālleri olur. Ammā ḥin-i velādetde kevākibiñ aḥvālī ma'lūm olmayub kevkebi ḳāñgi kevkebdür. Bilinmese a'zāsının aḥvālinden kevkebi bilinür. Huşūşā ki bu eldeki ḥaṭlardan ammā bu keffin aḥvālī ve eşkāl-i ḥaḳīḳatde bir risāledür bu kitābdan degildür. Lākin bilinmesi lāzım ve lābūd olduğu ecelden bu kitāba ilḥāḳ idüb bir maḳāle kıldık bu maḳāleyi daḡı bir muḳaddime ve altı bāb üzerine tertīb etdik. Nitekim aşl risālede eyledi. Muḳaddime elin aḳsāmın ve el ḥaṭlarının adların bildirür. Bāb-ı evvel elin nişānların

[30b]

ahkāmın beyān ider bāb-ı şānī cimā' ve ḡidā ḥaṭlarının delāletlerin bildirür. Bāb-ı şālīs 'ōmr ḥaṭtının delāletleriñ bildirür. Bāb-ı rābi' baş ḥaṭtının delāletlerin bildirür. Bāb-ı ḥāmis ādemiñ ṭal'in ya'ni elinde olan ḥaṭlardan yıldızın bildirür. Bāb-ı sādīs cüz'üyyāt delāletlerin bildirür. Ve bir niçe nesneler daḡı ehli ḳatında ma'lūmdur. Muḳaddime bilgil ki baş barmaḳ yüksekdür.

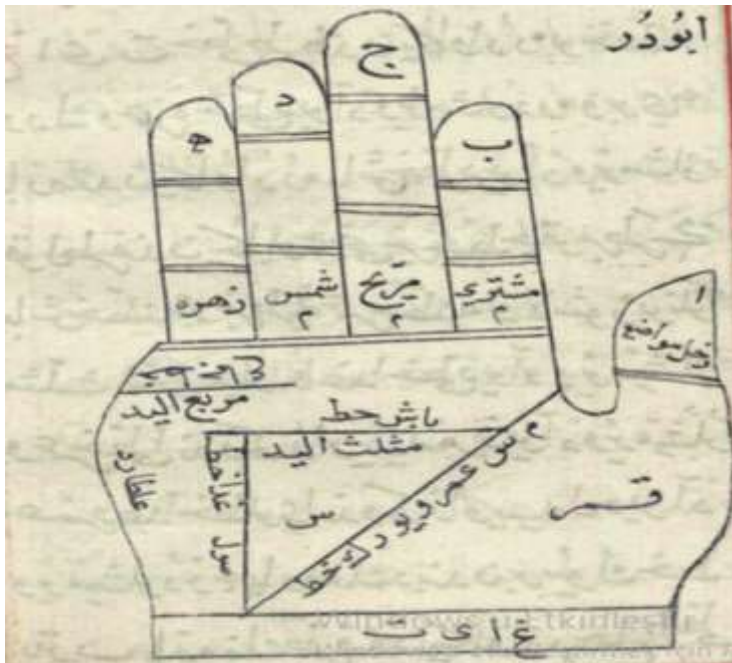
Yukarı kevkabe ya'ni zühâle nisbet etmişdür. Elif Barmağ diyü ad virmişlerdür. Ve yanındaki ki şehâdet barmağıdır. Müşteri hikmetindedir. Be Barmağ diyü ad virdüler. Ve yanındaki ki orta barmağıdır. Mirrîh hikmetindedür. Cim. Barmağ diyü ad virdüler ve yanındaki barmağ ya'ni istincâ barmağıdır âfîtab hikmetindedür. Dal. Barmağ diyü ad virdüler ve

[31a]

Yanındağı ki şırça barmağdur. Zühre hükümündedir. He. Barmağ diyü ad virdiler. Ve avucun âhirindeğı küçürek hať ki kól tarafından yaňa kólı arķırı kesmişdir. Ğayn Elif Ye Te. Haťtı diyü ad virmişlerdür. Elif Vav Be. Barmağ aralığından iki hať çıkar biri Ğayn Elif Ye Te haťtı tarafından yaňa varur. Bu haťta yürek ve ‘ömrü haťtı diyü ad virmişlerdür. Ve biri He barmağdan yaňa varur. Baş haťtı diyü ad virmişlerdür. Kól tarafından yaňa üçüncü bir hať çıkar bir tarafı baş haťtına ve bir tarafı ‘ömrü haťtına ulaşur. Bunlarınla müşelleş şekli bağlar aňa ğidā haťtı diyü ad virmişlerdür. Ve ‘ömrü haťtı indüğü zāviyeye mim diyü ad virmüşlerdir. ‘Ömrü ve ğidaťhaťtları indüğü zāviyeye lam diyü ad virmüşlerdür. He barmağın dibinden bir büyük haťt biter. Be barmağın tarafından yaňa varır. Cimā‘ haťtı

[31b]

Diyü ad virmişlerdür. Ve cimā^c hattı ve hatt mim lam aralığına eliñ murabb^ci diyü ad virmüşlerdür. Ve ğıda hattının uzunluğuna olan tarafı uțarid hükmündedir.ve ‘ömr hattının sağ yanındaki sațh Kāmer hükmündedir. Bu şekilden ma^clūm olur ki zikr olunur. Ve şekl-i evvel budur.

[32a]

Ammā bilgil ki eger haṭṭ ma‘nidār ola ve kemiyyetde daḥi büyük ve eczaları muttaşıl ola. Haṭṭıñ delāleti ziyāde ḳavī olur. Ve bunların ‘aksi olsa ḥükmi daḥi ‘aksdür. Ve daḥi erlerin ḥükmi ekşeriyyā saḡ elinden bilünür. Ve ‘avratlerin ekşeriyya sol elinden bilünür. Ve bilgil ki ellerin ḥükmin etdüğüñ vaḳitte mizāc kendü ḥālinde olmaḡ şartdur. Kişi ḳaḳmış ve sönmüş ve çok ḥarekāt ve ellerin keyfiyyeti nesne dutmaḳla taḡyir olmaya. Ve daḥi elleri mu‘tedil hevāda görmek gerek şart eyledür. Ve ziyāde şovuk ve ıssı olmaya. Bittāki nabż görmekte bunlar şartdur. Ve daḥi her ḥükmi maḥkūm ‘aleyhin i‘tibārına göre ola. ya‘ni iḳlîmine ve ḡdalarına ve ‘âdetlerine göre ola. Meşelâ bir Yahûdi bu tâlî‘de toḡsa ki ol tâlî‘ sultân Yavuz yir olmaḡa delâlet etse ol

[32b]

Sultân ve vezir olmaḡ demek yokdur. Zîra Yahûdi t̄ayifasından aḥkām-ı nücūmda sultân vezir olur demek yokdur. zîra aḥvâlleri adnîdir. Bu zâhirdür ki her milletin begleri ve padişahı kendülerden olur. Ammā bu t̄a‘ifeden olmaz bu taḳdîrce demek gerek ki sultân ve vezirle muşâhib ola. Tâkim Yahûdiler i‘tibārına göre daḥi bir ḥabeşî ḥükümünde görsek ki çok yaşamaḡa delâleti var. Ol çok yaşar demek yokdur. ammā iḳlîmine göre ki ekşeriyya kırk yıl yaşarlar. Daḥi kırk yıl yaşaya demek gerek bâb-ı evvel elin nişânları bayânındadır. Eller ḳollar ile uzun olsa şâhibi doḡrı durduḡda elleri dizlerine irişmeḡe yakın olsa yüregi ḳuvvetine yüreklülüğine ve cömert olup ve ‘izzetine ve nefis iylüğüne ve fi‘l cümle aḥlâḳ-ı ḥüsnîyye delâlet

[33a]

İder eger ḳollar kıssa olsa ḳavgacı ḳorḳaḳdır. Ki Ristoṭales kitâb-ı firâsetde zıkr etmişdir. Ḥakîm râzî aydur. Ḳolları kıssa olan kimesne nefsin inceligine ve iştiḥâsin ḥâsıl etmesine ḳavî olduḡına dâldir. Eger ḳollar uyluḡın yarusına yetişe yaramaz nesne-i ihtiyâr idüb kimesne ile uz olmaduḡına dâldir. Ve ḥükemâ dimişlerdür ki ḳaçan bir kişi ellerin iki yanlarına doḡrı uzatsa eger göbeginden elünün cim barmaḡının baş tarafı uzun gelse göbeginden ayaḡın orta barmaḡından uğrı olmaḡa delâlet ider. Nâs ortasında darb-ı meşeldür uğrıya eli uzundur dirler göbeginden ayaḡı tarafı cânibinden eli tarafı cânibi uzun olmaḡdan kinâyetdür. Eger bir kişinin ‘âdeti ola yürüdüḡi vaḳtin

[33b]

Avcın yumub ḳolun şala şala yürümek işlerinde tiz u mucid u şîri merd olduḡına dâldir. Bir kimsenin bir nesneye yapışdıḡı vaḳtin eli ditreye kaḳıdukda tizcek geçmeḡe dâldir. Nâdiru‘l hind aydur. ḳaçan elleri açıldıḡı vaktin Be Cim barmaḡları muttaşıl olsa aralıḡından aydunluḡ görünmeḡe ḳocalıḡında dirliḡi ḥuzûr üzerine ola eger Cim Dal barmaḡların aralıḡından muttaşıl olub aydunluḡ görünmeḡe ‘ömri âhirinde dirliḡi ḥuzûr ile ola eger barmaḡların cem‘îsi muṭâbık olub aralarında aydunluḡ görünmeḡe dâim iyülükde ve ḥoşluḡda ola eger barmaḡ başları ḳatı

yoğun olub etlü ola. Ve avıcı arık ola ‘ömri zahmetle ve emekle geçdüğüne dâldir. Eger barmaqları ardına kaykî olub araları fûrce

[34a]

Olşa dervîş olub muhtâc olmağa dâldir. Eger eller büyüklüğü gövdeye münâsib olub ve hem ba‘z eczâları ba‘zına muvâfîk ve münâsib ola. tabi‘atîñ ve huylarıñ laţıflığıne ve hoşluğuna dâldir. Ve ‘aksi dağî bunun ‘aksidir. Eger eller bedene göre kıatı büyük olub gövdesi ince olşa mizâc harâretine ve çok sevilgen olduğına dâldir. Câlinus hekim aydur. Bağrıñ büyüklüğüne dâldir. Eger eller kışa olşa ve barmaqlar dağî kıatı kışa olşa ellere göre fitnekâr ve uğrı olmağa dâldir. Eger kıatı kışa olalar kendü a‘zâlarına göre kuvvetlü ve necîşde zeyrek olmağa dâldir. Eger ‘avretlerin keffeleri kışa olşa fûrceleri tar olur. Oğlan zahmetle doğar zîra mevzu‘uñ gînlüğü miqdârı iri ol miqdardur ki orta barmağın

[34b]

İkinci faşlından Ğayn Elif Ye Te faşlına varınca ikisinin gînlüğü beraberdir. Ve ayağın bir uzunluğı iki oluğdur eger avuc uzun olub barmaqlar yoğun ve kışa olşa delûlügeve kâhillige ve ğayretsizlige dâldir. Eger barmaqlar ve avuclar uzun olub yoğun olşa güdenliğine ve balğami mizâca ya balğami mizâc huylu olmağa dâldir. Eger avuclar ve barmaqlar uzun olub birbirine münâsib olıcağ şanâ‘atlerde zeyrek olmasına dâldir. Eger barmaqların tahrik itmek ‘âdeti olşa muhâlif ve yaramaz fikirler itmege delâlet ider. Bâb-ı şâni cimâ‘ vav sin lam hatlarıñ delâletlerin beyân ider. Eger cimâ‘ hattıñ rengi kızıl ve muttaşıl büyük olşa cimâ‘ a‘zâlarıñ hoşluğuna ve iyü huylara dâldir. Cimâ‘ hattı yürek hatlarıyla muttaşıl olşa

[35a]

Hatta bunların içinden müşelleş gibi olşa bunun şâhibi ol kadar muhâtıraya ve korkıya tuş ola ki kendüden peşîmañ olub ne olaydı doğmaya idim diye. Eger bu hat budaklardañ hâli olub Be barmağın dibine dek varmaya naşîbsiz ve mâlsız olub yavuz cerâhate uğramağa dâldir. Eger mezkur hat Be barmağın dibine dek vara anda mahkemlene ve avucundan ol bir taraftan biraz budaklana ol budaklar Elif barmağın dibini gözedeler. Sa‘âdetlü ve devletlüve cömerd adem olmağa dâldir. Eger bu hatıñ ayağı ve budakları baş hatına varsalar yalancı ve aldayıcı ve âdemlerin yüzüne gülüb Ammâ ardlarınca ğıybetlerin idici olmağa dâldir. Eger bu hat ‘ömr-i hatıyla muttaşıl olşa. Anlardan zâviye ya‘ni bucağ hâdiş,

[35b]

Olşa tizcek başı kesilmege yağud büyük yarası olmağa dâldir. Eger bu hât baş hatıñı gözetse ölüm korkusu gele. Ammâ hâlâş bola eger bu hatıñ uzunluğı Be barmağın ortasına dek ya dağî ilerü varsa esir kemâmın çok kaçmağa dâldir. Huşûşaki hat kızıl ola eger bu hatıñ doğru ve mevârı budakları ola.Be barmağın dibinden yana vara ‘izzet mal hâşıl itmesine ve edebli

olmasına ve ikrārından çıkmadığına dāldir. Eger bu hātṭıñ ucu orta barmağıñ altına varsa kaç‘a ğavgāsız ve melāmetsiz olmaya. eger bu hātṭıñ orta barmağıñ dibine yakın yirde eki bulunsa birisi Be barmağıñ dibine vara delīldir. Anıñ dirliği eksilmege fikirsiz. Ya‘ni haḳ sübhāne ve te‘āla şatmaduğı yirden

[36a]

Rızqın vire ve Ammā ‘avretleriyle zindegānesi olmaya eger bu hātṭıñ ucu heman orta barmağa degin vara ‘ömri muhātıralu olub zaḫmetler çeke. eger bu hātṭıñ ucu Be barmağa varmağa kārīb ola zaḫmetler çeküb murādına erişmege ve hāşıl itmesine kārīb ola ve şāz olmağa dāldir. Eger bu hātṭıñ ucu ya bir budağı Be Vav Cim barmağıñ aralığında tamam çıksa ihtimaldür ki helāk ola. Ya eger yüklü ‘avret ise toğurmak üzere helāk olmağa dāldir. Huşūşa ki bu hāt büyük ve kıızıl ola. Ammā hāt şol ba‘zı kimesnelerde mevcūd olub ve ba‘zında ma‘düm olmak ademīñ aḫvālī muhtelif olduğına dāldir. Eger bu hāt ne kadar büyük ve rengi mu‘tedil olsa ve muttaşıl olsa ol kadar bağıñ ve mu‘ideniñ hoşluğuna

[36b]

Ve feraḫ olmasına dāldir. Eger bu hātṭıñ rengi şeffaf olmaya ve eczāları olmaya ma‘ideniñ bağıñ za‘fına dāldür. Eger bu hātṭıñ üzerinde yaḫud yanında küçük noktacuklar buluna ṭābi‘atīñ kābzına ve uğrı olmağa dāldir. Eger bu hātṭıñ āyānıñ miqdārınca bir ğāyır hāt kesse ma‘ideden hāşıl olur hastalıklara delālet ider. Eger bu hāt ‘ömr hātṭıñıñ yanında ziyāde kıızıl ola ma‘ideden hāşıl olur. Baş ağrısına dāldir. Eger baş hātṭıñıñ yanında kıızıl olursa göğüs zaḫmetlerine dāldir. Bāb-ı şāliş ‘ömr-i hātṭıñıñ delāletlerin beyān ider. Nefs-i ḫayvāniyye müte‘allīkdir. Bu babda ‘ömrüñ müddeti ve ‘ömr içinde vākı‘ olan emrāz-ı muhtelif beyān olunur. ‘ömrüñ uzunluğu ve kışşalığı bu hātṭıñ uzunluğuna

[37a]

Ve kışşalığına göredür. Ve bu hātṭıñ ibtidāsı Mim tarafındandır. Aristalis ḫekīm kitab-ı ḫayvānatda dimişdir ki ādemiñ elinde üç hāt vardır. Bunlar büyük olsa ‘ömr uzunluğuna delālet ider. Ve ‘ömr içinde vākı‘ olan marazlara bu vecihle delālet ider ki bu hātṭıñ ne kadar hātṭar arḳurı kesse ol hātṭar kadar hastalıkları vākı‘ ola ki aşğada mersüm olan şekilden ma‘lumdur. Sin hātṭı Ğayn Elif Ye Te hātṭına irişse ol kimseniñ ‘ömri iklīmında ve ‘ādetlerinde ğāyet çok yaşamış kişi kadar yaşaya. Eger ‘ömr hātṭıñı kese hātṭar Mim tarafına yākin olsa ol kadar doğdığı vakte marāz yākin vākı‘ ola. Mim tarafına katı yākin olsa ziyāde küçük oğlan iken ḫaste ola. Eger sin tarafına yākin olsa pirliginde

[37b]

ḫasta ola eger Mim Sin ortasında olsa orta yaşında iken ḫasta ola. Vesāyirlerin daḫi buña göre kıyās oluna. Eger keser hāt ne kadar Mim Sin hātṭıñı zāviye-i kāime yākin kaç‘ eylese ol kadar

hastalığı ziyāde ola. Hatta ki zāviye-i kâime üzerine olsa ölüm muhâtırıdır. Eger keser hâf ne kâdar büyük ve uzun ola hastalığı daği ol kâdar uzunluğu ve kuvveti ola. Amma marazın sebebi keser hâfın geldiği ve bitdiği yirden ma' lûm olur. Eger 'ömr hâfının yoğunluğu baş hâfından tarafa yakın olsa müteğayyir naşihâtlidir. Eger bu hâf baş hâfı tarafından yaña bulursa ve anda yoğunluğu Sin tarafından yaña olan yoğunluğundan artuğ olsa her kişiyle dost olub ve eyü naşihatler virür kişi olmağa dâldir. Sin tarafından yaña bu neclîn

[38a]

Budaqlı olsa derviş olub kullarında yalan söz söylemege dâldir Eger Mim tarafından mezkûr hâfgibi bitse şâhib-i māl u şâhib-i 'izzet olmağa dâldir. Eger bu hâf ne kadar Mim tarafından yanadan incelse ol kadar 'aqlın zeyrekligine delâlet ider. Eger bu hâfın bir tarafından yanadan olan kızılığı Mim tarafından yanadan kızılıktan artuğ olursa kimesne esirgemedüğüne dâldir. Eger bu hâf Mim tarafından yaña budaqları bitse fikrleri yâhud naşihatleri müteğayyir olduğına dâldir. Eger bu hâflardan müşelleş Lam Sin içinde bunun gibi budaqlar bitse Mim Lam hâfına dokunsa eyülkları ola yaramazlığından sonra ola. Eger bu hâfın başında üç küçürek hâflar bitse ki birbiriyle muttaşıl olsa bu şekilde cüzâm olacağına dâldir. Eger 'ömr hâfının yanında

[38b]

Ġayn Elif Ye Te hâfına yakın buncılayın bir şekil bulunsa bir gözi fâsîd ola eger iki bulunursa iki gözü fâsîd ola. Eger mezkûr 'ömr hâfından bir kızıl hâf bitse Vav He barmağa yakın varsa muhâtırı yarası olmağa dâldir. Eger 'ömr hâfını küçürek hâf keserse kul toğrusuna gider büyük muhâtırıya uğramağa dâldir. Eger bu hâf Mim Lam hâfını dokundığı yirden bir hâf çıksa Vav Mim Lam hâfına irse ve aşağıya bakar olsa delîldür ki kündüreden ya okdan yarası ola. Eger Mim hâfına yakın iki hâflar 'ömr hâfının sağ yanına uzunluğuna olsalar delîldür ki kendü tabî'î ölümü olmaya. Eger 'ömr hâfının sol yanında ise tabî'î ölüm olduğuna dâldir. Bâb-ı râbî' baş hâfının delâletin bildürür ki kuvây-ı nefsâniyyeye muta' lliktir. Eger Mim Lam

[39a]

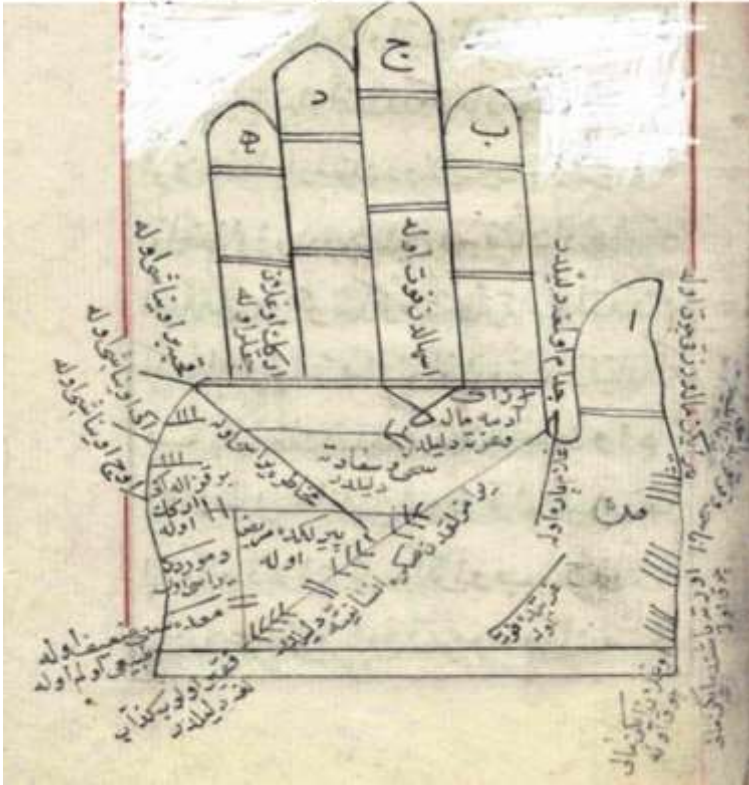
Hâfı toğrı olsa zihniñ ve damâğın ve mizâcuñ hoşluğuna daği eyü hulara dâldir. Eger bu hâf Ġayn Elif Ye Te hâfına yakın varsa her nesne eksikligine dâldir. Eger Ġayn Elif Ye Te hâfına baş hâfı ulaşa yaramaz naşîbe dâldir. Eger bu hâf uzun olub ve barmakları dibine yakın bite kuvvete ve 'ömr uzunluğuna dâldir. Eger katı kışsa olsa yaramaz huya dâldir. Eger bu hâf olkadar kışsa ola ki orta barmak mukabelesinde dükene ilerü varmaya katı yigitt iken ecel yetişe huşuşa ki orta barmagın ortasına doğru dükene hâc gibi ola. Eger bu hâfın ucundan iki küçük hâflar yapışmış olsa demürden gövdesinde yara olmağa dâldir. Eger bu hâf egri olub ve päre päre olmuş olsa uğrılığa ve kaçığıanlığa dâldir. Bâb-ı hâmis ademün

[39b]

Yıldızı doğduğu şā'atden bilinmese mizācından ve āhvālinden ve ferāsetinden ve elleriñ hātılarından ve iştihā itdüğü nesnelerden bilinür. Ammā ellerinde bulunanı zıkr idelim evvelki yıldızı zuhaldür. Elleriniñ nişānı büyükdür. Ve orta barmağda artuğ barmağlar vardır. Huşūşa ki eliñ ortalığından ya'ni Ğayn Elif Ye Te satıhından bir ucundan geçer. Vav Cim barmağına degin gelir. Ol kim yıldızı müşteridür. Be barmağda çok hātılar budaklarından bu barmağıñ dibine degin varalar ol kim yıldız mirrīh dūr. Baş ve 'ömr hātıları doğrudır. Ve renkleri koyudur. Ol kim yıldızı şemsdür. Ve barmağıñ dibine çok incerek hātılar vardır. Olkim yıldızı zühre dūr. Zühre yirinde çok hātılar vardır. Olkim yıldızı 'utaritdür. 'utarid yirinde çok hātılar vardır. Ve olkim yıldızı kamer

[40a]

Eliniñ murabba'ında buncalayın bulunur ve kāmerm yerinde vafır hātılar vardır. Ve ol hātılardan ğayrı mestūr olan 'alāmetleriyle insanıñ kevkepleri ma'lūmdur. Yalnız el hātılarıyla bilinmek mütā'addirdür. Şübheden hālī degüldür. Ammā bu bābıñ zıkr olunan nesene 'ilm-i tıbbda ve 'ilm-i hıkmimde ve 'ilm-i aḥkāmda ma'lūmdur. Anıñçün bunda zıkr olunmadı taṭvīl-i kelām olur mezkūrıların şekilleri budur.

[40b]

Bâb-ı sâdis cüzüyyât-ı delâletlerin ve bir niçe esrâr bildirir ki ehli kâtında meşhûrdur. İmdi bu sırrı bilki kaçan He barmağ uzunluğu Dal barmağ faşına bitişmez ise haram zâdedür. Sebebi budur ki zührenin cimâ'a te'sîri vardır. He barmağ zühre hükümündedir. Eger ki cimâ'-halalden olsa nâkış olur. Bu mes'ele niçe kerre tecrübe olunmuşdur. Eger barmağın ön faşında olan haţ barmağın dolaysın yüzün gibi dolansa ol haţ üzerinde buncalayın nişan olursa aşılacaktır. Eger meşkûr şekiller tamam olmakdan az eksük olursa emin olduğına delîldir. Eger Be barmağın faşına yakın bunculayın nişan var ise anasıyla ve kız karındaşıyla zinâ etdiğüne delâlet ider. Eger Elif Vav Be barmağın arasından 'ömr haţtı karibinde kamer mevzu'ı canibe aşığı

[41a]

Kol tarafına bir haţ olursa gulâm bâre olduğına delâlet ider. Huşûşa ki kızıl olsa Batlanyus hakîm aydur. Eger bu haţ Gayn Elif Ye Te haţına varsa cemî'-i 'ömründe mali olmaya eger evvelinde bu haţ eksük olsa mali 'ömri evvelinde eksük ola. Ammâ sonunda mâ-vâfir ola eger sonunda eksük olursa fi'l cümle bu haţta göre kıyâs oluna ve daği 'ilm-i ferâsetle meşhûr delâletler bulmuşlardır ki iki kaşın arasında kıllar bitse gulâm-bârelige yaħud' avretleriyle zinâ etdiğüne dâldir. Huşûşa ki gövdesi katı kıllı olmaya. Hâzreti bâri ta'âliniñ 'acâyib hikmetlerindendir ki bir kişi haram cimâ'a başlasa tizcek 'alâmetleri zâhir olmağa başlar. Zîrâ ki bu nesneler tabî'ati muhâlif kalur. Baţlaynûs hekîm aydur. Bunlarıñ gibilere

[41b]

'ilm-i aħkâmda hükûm itmek yokdur. Zîrâ ki yıldızlar mün'akis olmuşdur. tabî'atler 'adetlerinden hâriç olmuşlardır. Eger bilmek dilersen bir kimesneniñ 'acretleri ve oğlancıkları ne kadar olsa gerekdür. Zühre yirinde mersûm olan haţlardan ma'lûm olur. Nazar idesin eger He barmağın dibinden eliñ şol cânibi tarafından küçürek haţlar eliñ uzunluğuna iz olsa olukdan oğlancıklara delâlet ider. Eger ol haţlardan eliñ doğrusına katı toğru olursa erkek oğlancıklara delâlet ider. Yirik olursa kız oğlancıklara delâlet ider. Haţlar 'adedince 'adedleri olur. Mümkündür ki kangısı ön doğursa bilesin. Dal barmağ tarafından olan haţ evvel doğar mertebeten doğarlar haţların mertebesinden ma'lûmdur. Ve sonra erkek ve dişi

[42a]

Olanları bilesin ve oğlancıkların kangısı diri olur. Ve kangısı fevt olur. Bilmek dilersen ol haţlara nazar idesin. Haţtı munkaţî' olan fevt olur. Eger munkaţî' olmaya fevt olmaz. Ve bunların kangısınıñ 'ömri uzun olur. Ve kışa olan kangısınıñ olur bilesin. Eger haţtı uzun ola 'ömri uzunluğuna ve kışa olan kışalığına dâldir. Eger He barmağın dibinden Dal barmağın yaşşılığına ne kadar haţ keserse ol kadar 'avret âlâ aña göre kıyas idesin. Eger 'avret haţları

barmağın yaşşılığına doğru olursa kız oğlan olmağa dâldir. Eger egri olursa dul ‘avret olub ya kız diyü aldugı kız çıkmamağa dâldir. Eger birbirinden hâtlar ırâğ olsa alacağı ‘avreti çok zamân şöra

[42b]

Almağa dâldir. Hâşıl kelâm budur ki hâtların mesâfesi kadar olur. ‘avretler almağın zamânı ve müddeti eger ‘avret hâttı kızıl olsa akrabasından almağa dâldir. Eger oğancıklar hâtları inüb ‘avret hâtlarına ulaşılar ol ‘avretten ol kadar oğlancıklar doğmağa dâldir. Eger oğlancıklar hâtları inüb ‘avret hâttına ulaşmaz ise ol erün ol ‘avretinden oğlı kız olmaya ‘avretin hâttı uzun olsa yaşlu ‘avret olmağa dâldir. Eger ‘avretin hâttı kısa olursa göçi yaşlu olmağa dâldir. ‘avretin büyüklüğü ve küçüklüğü hâttına göre olur. Eger bu zıkr olunan hâtlar ‘avretler elinde ola yuğârı tafşıl üzere varacakları erlerin ‘adedlerine ve ahvâline dâldir. Erlere göre bunlar daği kıyâş oluna eger ‘avretin zıkr olan

[43a]

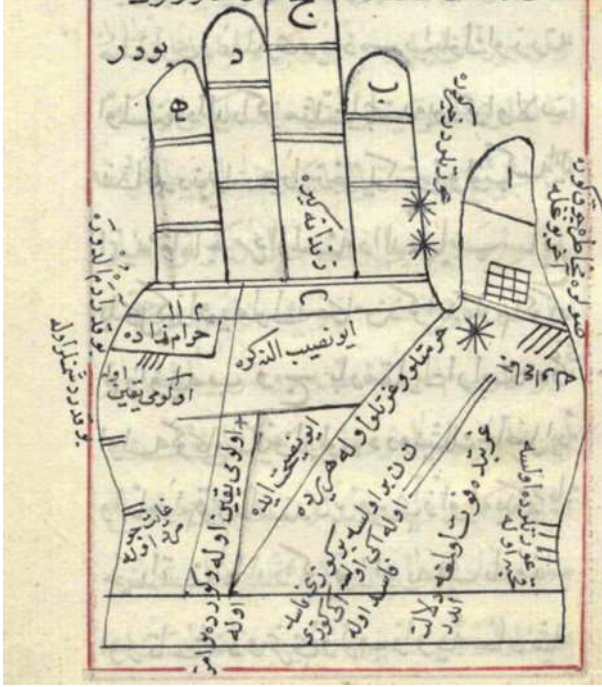
Hâtlarından gayrı elin taşrasından yaña hâtlar olsa kahbe olmağa ve oynaslarının ‘adedlerine dâldir. Eger dilerseñ bilesin ki er âdem ne vâkt evlenür. Eger erde ‘avret hâttı He barmağın dibine katı yakın olsaoğlanken evlene. Eger daği ırâk olsa orta yaşında evlene. Daği ırâk olsa pir iken evlene. Hâşıl kelâm hâttın karbina ve ba’dine göre evlene . eger ‘Ayn Elif Ye Te yakın ‘ömr hâttının sağ yanında mevâzi-i hâtt olsa ğurbetde fevt ola. Ve Ammâ mevlûdünde vefât itmemege dâldir. Eger ‘ömr-i hâttının şol yanında ‘ömr-i hâttına mevâzi hâtt bulunsa ki Ğayn Elif Ye Te hâttına yakın yerde olsa tabî’i olmasına dâldir. Ve ba’z hûkemâ ayttılar ki eger Ğayn Elif Ye Te hâttı yanında elin yaşşılığına dört mevâzi hâtlar olsa ‘ömr-i evvelinde iylikler görüb maldâr olmağa

[43b]

Dâldir. Eger bu hâtlar Gayn Elif Te hâttından ırâk olsalar ol kadar yaşına gire ve mâlî çok ola. Eger mezkûr hâtlar Elif barmağına yakın olsalar malı ve rizkî pir iken çok olmağa dâldir. Eger mezkûr hâtlar Elif barmağla Ğayn Elif Ye Te hâttının ortasında olsa orta yaşında iken malı ve rizkî çok olmağa dâldir. Bunun üzerine gayrıların daği kıyas oluna. Eger kamer hûkm etdüğü yerde aşğa şekilde mersûm olan nişanlardan birisi bulunsa kendü ‘avretlerin koyub haram ‘avretlere zinâ idüb ve yaramaz fikirler etmege dâldir. Eger ‘utarid yirinde aşğa şekilde mersûm olan nişanlardan birisi bulunsa ağır hastalıklara ve bögreklerin yiyline yahud öksürük olmağa dâldir. Eger mirrih yirinde aşğa şekilde mersûm olan nişanlardan

[44a]

birisi bulunsa müteğāyyir haller ve hastalıklara uğramağa dāldir. Eger şems yerinde aşāğa şekilde mersūm olan nişanlardan birisi bulunursa tiz kaçığıanlıġā dāldir. Ve daġi her nesnelerde kāmīl olunmasına dāldir. Ve mezkūrların taşviri budur.

[44b]

Eger müşteri yerinde mersūm olan nişanlardan birisi bulunsa çok rızklar kazana. Ve Ammā teşvīşleri daġi çok ola dervīşligi ola. Eger zühre yirinde mersūm olan nişanlardan birisi bulunsa söylemesinde ağır direnür. Ammā ehl-i fikr ü cevābında kāmīl olub daġi şālīhleri ve ‘ālimleri ziyāde sevib iylük üzerine olmasına dāldir. Eger müşelleş içinde bu zıkr olan nişanlardan bulunsa yaramaz huyly kişi olub kimse ile etmeye. Ve ammā cümert olmasına dāldir. Bāb-ı sābi‘ bilgil ki zāviyelerin aḥkāmın zıkr idelim. Eger ki Mim zāviye Be Vav Cim barmaġların arasına doġrı olsa gönli miskin olub dervīşlik ḥāşıl ide. Ve ammā ḥaram kazanmasından perhizi az ola bilki ziyāde cehd etmesine dāldir. Eger bu zāviye Be barmaġın ortasına doġrı olub zāviye-i ḥādiş

[45a]

Daġi olsa zihni zeyrek olub ve sa‘ādete ve devlete irişmege dāldir. Eger Sin Vav Mim Lam ḥaṭlarından zāviye ḥādiş olsa ya‘ni birbirine doġunmayalar araları zāhir olsa kendüi büyük görmege ve esürgemez ve eylük bilmez. Ve kışkancı ve yalanıcı ve ġammāz olub yaramaz olmağa dāldir. Eger zıkr olunan ḥaṭların aralıkları katı yakın olmağa muttasıl gibi olsa ammā

hâkîkatde muttasıl olmasa muhâtıraya uğramağa ya demürden yarası olmağa dâldir. Eger bu hatlar arasında ğayrı hat Mim zâviye siniñ dibinden çıkub gerü egülüb Mim Sin hattına doğunub aşğa bakar ise âğudan yahud darbeden helâk olmasına dâldir. Eger zâviyesiniñ üstüne gelen hat sağ tarafından arası açılıb gene egülüb kavuşmağa yakın olub varub Mim zâviyesiniñ altında

[45b]

Qavuşsa delîldir ki etdügi harclara pişman ola eger müşelleş içinde Mim yanında buncalayın nişan olursa ince ‘avretinden mirâş degmege dâldir. Eger mezkûr yerde buncaleyin nişan olub kızıl olursa ay tamam hasta olmasına dâldir. Eger mezkûr buncalayın nişan olub kızıl olursa bir ay tamam hasta olmasına dâldir. Eger Sin Dal He zâviye-i kayime zâhir olub kızıl ola gönlün ve harâret-i ğalîzanın ve kavvâllerin hoşluğuna dâldir. Eger zâviye-i hâdde olsa harâmi olmağa dâldir. Eger zâviye-i müteferrice olsa bunun ‘aksidir. Eger bu zâviye olmasa âdemiligi ve insâniyyeti olmayub müteğayyiru’l hâl olduğuna dâldir. Eger zâviyede buncaleyin nişan olub ‘avretde olsa hamli erkek olduğuna dâldir. Eger mezkûr hâdde ise fitnelige ve eger münferice ise ahmaq olub insâniyyeti olmaduğuna dâldir.

[46a]

Eger zâviye olmasına mu‘îde ve bâğır za‘îflığına dâldir. Eger mezkûr buncalayın şecere nişân olsa yatuludur. Eger elün murabba‘ında hâc gibi nesne olursa mütediyyin ve müteşerri‘ kimesne olub dünyab terkin ihtiyar eyleyüb huzûrsuz şeyh gönüllü kişi olub ‘izzetlü olmasına dâldir. Eger mezkûr hâc egri olub ve hoş nişanlanmış olsa yatluluk gele. Eger müşelleş olsa biriniñ hattı birisiniñ üzerine olsa eyü olmağa dâldir. Eger üç olursa yatludur. Eger dört olursa iyidür. Eger mezkûrda yıldız gibi olursa buncalayın * nişan kızıl olursa ‘âdil olmağa dâldir. Eger kıçı dayre gibi olursa ‘ulûmda kâmil olduğuna dâldir. Eger elin murabba‘ında müşelleş ki zâviye yi hâdde olub Mim Lam hattının ortasında vâkı‘ olsa

[46b]

Büyük düşmanları olduğuna dâldir. Eger mezbûrda Cim Vav He aralığı mukâbelesinde hâric olsa sözler işidüb ve sızılar geçüb ve elemeler görmege dâldir. Eger iki hatlar Elif barmağın dibinde çıkub ‘ömür hattını keserlerise uzun uzun sözler işidüb ve çok vilâyetler görüb elemeler çekmege dâldir. Eger kâmer hükmi yerinde bir yıldız şekli olsa buncalayın * bir nesneden sevinipa ferah olmağa dâldir. Eger kâmer hükmi yerinde buncaleyin bir nişan olsa şâhib-i ‘izzet ve şâhib-i hürmet olmağa dâldir. Eger gerü kâmer hükmi yerinde ‘ömür hattı yanında

buncalayın şekli hâdiş olsa ‘aķabince gelicek marazlara dâldir. Eger cimâ‘-ı hattında bir budak bütüp Cim barmağın dibine dek gelse çok nesnelere çalısub ve ziyâde zahmetler

[47a]

Çekmege dâldir. Eger Cim barmağ dibinden iki kışşacığ yoğun hatlar olsa iş eri olub maşlâhatlar başarmağâ dâldir. Eger mezkûr olan hatlar birbiriyle kesilse emekler çeküb zahmetler görmege dâldir. Eger Cim barmağın üçüncü boğumu dibinden üç küçürek hatlar bitüb aşagısına ineler göğsünde ya bağırsaklarında verem zahmeti olmağâ dâldir. Eger Dal barmağın dibinden iki doğru hatlar bitüb elin uzunluğına gideler ki bu gelmiş ya kesilmiş olmaya. ‘aqlıñ zeyrekligine ve ‘ilm-i dağâyıka muṭâla‘a idüb ince fikirler idüb ve envā‘ı ‘ulûm-ı bilmesine dâldir. Bilki vaqt olur ki çok söyler. Ve vaqt olur ki ağzından cevâb alınmaz kişi olduğına dâldir. Eger mezkûr iki hatlar kesilmiş olsa mezkûrlarñ hilâfı

[47b]

Olmağâ dâldir. Eger ‘uṭârid yirinde aşagadan yukarıya eliñ murabba‘ına varınca bir egri şekil hâṭ çıksa yad kimesneler ile dost olmağâ dâldir. Eger gerü ‘uṭârid bunculayın bir şekil olsa düşmanları aña gâlib olmağâ dâldir. Eger gerü ‘iṭârid yerinde küçürek ve kârişmiş hatlar olsa oğlanken ṭabî‘atlü ve terbiyetlü olmağâ dâldir. Eger zıkr olan hatlar Ğayn Elif Ye Te hâṭṭına yakın yerde olsalar bârid ve balğamı mizâc olub ṭabî‘ati liynet üzerine olmağâ dâldir. Eger gerü ‘uṭârid yerinde bunculayın bir şekil olsa ilerü varıb eyü mertebelü ve ulu kimesne olmağâ dâldir. Elif barmağın evvelki faşlına yakın yerde bir hâṭ yüzüñ gibi tamam barmağı çevurse boğulmağâ yaḥud aşılmâğâ dâldir. Eger mezkûr hâṭ mezbûr barmağı çevurse şularda muḥâṭıraya

[48a]

Uğraya gerü ḥalâş olmağâ dâldir. Eger Elif barmağın evvelki faşlı üstünde buncaleyin bir şekil olsa ziyâde yaramazdur. Dimişler eger dırnağ yanında bunculayın bir nişan olsa aşılmâğâ yaḥud boğulmağâ dâldir. Eger barmağın evvelki faşlı üstünde bunculayın bir şekil ya‘ni bir hâṭ şecere olsa kız qarındaşı varise aña zarar etmektür. Ve eger kız qarındaşı yok ise yakın ta‘allukâtından zarar etmege dâdir. eger Elif barmağın evvelki faşlı üstünde yıldız gibi olsa efrâṭla cimâ‘ olmasına dâldir.

[48b]

[50a]

Geleler. Ammā eger barmağın dibine varmayalar kolları ve ellerde yara olmağa dâldir. He barmağın dibine nişf dayre olub ortaya bağa mertebeniñ iylikle muhtelif olduğına dâldir. Ammā aşğa bağa mertebe eksilmege dâldir eger mertebesi varise eger yok ise. Ğayrı mütağayyır'ı hâl olmağa dâldir. Ğayn Elif Ye Te doğru ve muttaşıl olub rengi dağı ma'nidâr olub yukarı tarafa mâil olsa huşuşa ki budağlar doğru olub egilmiş olmaya devletlülerde olsa mâli daim olub ve ziyâde maldâr olmağa dâldir. Ve yoğsullarda olsa eyilüğe dâldir. Eger Ğayn Elif Ye Te hattından bir doğru muttaşıl hat çıkub Mim Lam hattına varsa 'ömri evvelinde dirliği ve ma'îşeti târuz himmetlü olub sonra âhiri huzûr üzerine olub hâyrlar etmesine

[50b]

Dâldir. Eger mezkûr hat orta barmağa vara her ne işe başlaya rast gelüb tâli'-i sa'id ve mübarek olmağa dâldir. Eger mezkûr hat orta barmağa degmeye ma'sûkâ olduğına dâldir. Eger mezkûr hat Be barmağa varsa uzak seferlere ve zahmatlı ve meşakkatli yerlere gitmege dâldir. Eger mezkûr hat He yahud Dal barmağa yakın varsa gâyet büyük naşib ve rızk nihâya ye irişmege dâldir. Eger mezkûr hat muttaşıl iyü renkli olub Elif barmağın dibine yahud 'ömr hattının yanına çıkarsa gâyetde vakti latif olub rızklu ve maldâr olmasın dâldir. Eger Ğayn Elif Ye Te hattın üstünde 'avretlerde 'ömr hattına yakıñ üç ya dört ya dağı ziyâde yıldızlar gibi nesneler olsa gâmmâz ve yaramaz ere varub sonra girü kurtulmağa

[51a]

Dâldr. Eger koluñ ortasından bir hat çıkarsa Ğayn Elif Ye Te satşın geçe 'utârid hükmi yerinde dura kendüsi dostlarına şadâkât idüb dostları buña şadâkât ve âdemilik etmedüğüne dâldir. Eger mezkûr hat koluñ dibinden çıkub egri ve aşısız ola. Kol olub kendü ihtiyârında olmaduğına dâldir. Eger cimâ'-ı hattının ucunda bunculayin Min bir hat bite barmağların taşrasından tarafından yine barmağlarına bağa haşmını öldürdüğüne dâldir. Eger koluñ ortasında bir hat çıkub gayn Elif Ye Te satşın geçe bir yerde olmayub çok yerlerde misâfir olub seyyâh olduğına dâldir. Eger mezkûr hat geçüb 'ömr-i hattına yahud baş hattına dokunsa def'aten vafir rızk eline gire eger mezkûr hat kâmer hükmi yerinde

[51b]

Olsa deniz seferiñ idüb varduğı yerde mütemekkin olub maşşudı tamam olmasına dâldir. Eger Ğayn Elif Ye Te üstünde hac gibi olsa iyi naşib eline girmege dâldir. Eger Ğayn Elif Ye Te hattından bir hat çıkub orta barmağa yakın varsa anıñ tabi'ati sevdâyı olub ziyâde cömerd olmasına dâldir. Eger zühre yerinde müşelleş yahud murabbâ' olsa gâyetde hâli iyi olmağa dâldir. Eger 'utârid yerinde yıldız olsa 'avretinden mâl hâşıl etmesine dâldir. Eger maldâr ise ya 'avretiñ akrabasından eger Be Vav Cim barmağlarının arasından bir hat çıkub yay şekli gibi

egülüb Be barmağın dibibine varsa başı yarılmasına yaḥud öleceğinedāldir. Eger Be Vav Cim barmaqlarının arasından bir ḥaṭ çıksa bunculayin Nun barmağın dibine

[52a]

Varsa maḥbūbasei olduğına dāldir. Eger Cim barmağın dibinden ya‘ni mirriḥ ḥükmi yirinden nişf dayre gibi bir ḥaṭ olsa ki yukarıya bakar olsa zindana girmesine dāldir. Eger zühre yerinde mezkūr ḥaṭ gibi olsa uğrı olduğına dāldir. Eger elde kıl az olsa ‘avret ṭabi‘atlü olub mutaḡayyiru‘l ḥāl olmasına dāldir. Eger ellerde kıl olmasa yaramaz ḥuylara büyüklenmege ve ‘aḡılsızlıḡa dāldir. Eger kılın kemiyyeti ve rengi ve yoğunluḡı ve ekseriligi ve ṭoḡruluḡı i‘tidāl üzerine olsa iyi ḥulara dāldir. Ristoṭalis ḥakīm aydur kitāb-ı nefisde dimişdir ki dırnakların aḡvālinden ‘aḡlın zeyrekligi ve güdenligi ma‘lūm olur. Eger dırnaklar ince ve renklü olsa ve laṭif olsa veyāḥud kızılraḡ olub uzun olsa ‘aḡlın ve ḥuyların

[52b]

Ḥoşluḡına dāldir. Eger dırnaklar ziyāde kıṣa olsa ademe ḡarışmayub ḡaṭırnāk kimesne olmaḡa dāldir. Ḥükemādan ba‘zıları dimişlerdir ki eger dırnaḡ üzerinde ovacık aḡçe āḡçe noḡtalar olsa olḡadar kim noḡtalar ola ol deñlü dostları olub ve berekātlar bulmaḡa ve ḡaḡḡ ḡatında ḡürmetlü ve ‘izzetlü ola dimişler ki olḡadar libāsları ola. Ve dimişler ki ol kadar libasları ola Veyāḥud ḡaḡḡdan olḡadar fayda bulmaḡa dāldir. Ve bu ḡükümler ādemisine ḡöre ve mertebesine ḡöre ola. Eger dırnaḡ üzerinde ovacık ḡara noḡtalar olsa nedeñlü ise olḡadar düşmanları olub ve yeñi ziyānları olmaḡa dāldir. Bilgi eyülükler ḡörmege dāldir. Temmet

EK 2;

Risaleden Örnek Görseller

